

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De effectu Sacramentorum, qui est character. Quæst. 63.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

etiam non esse verum : quia minima gratia potest resistere cuilibet concupiscentiæ, & mereri vitam æternam. Et ideo melius dicendum videtur, quod circumcisio sicut & alia sacramenta veteris legis, erat solum signum fidei iustificantis. Vnde Apost. dicit Roman. 4. quod Abraham accepit signum circumcisionis, signaculum iustitiæ fidei. Et ideo in circumcissione conferebatur gratia, in quantum erat signum passionis Christi futuræ, vt infra patebit *.

QVÆST. LXIII.

De effectu sacramentorum, qui est character, in sex articulos diuisa.

Deinde considerandum est de alio effectu sacramentorum, qui est character.

¶ Et circa hoc quærentur sex.

¶ Primo, vtum ex sacramentis causetur character aliquis in anima?

¶ Secundo, quid sit ille character?

¶ Tertio, cuius sit character.

¶ Quarto, in quo sit sicut in subiecto.

¶ Quinto, vtum insit indelebiter?

¶ Sexto, vtum omnia sacramenta imprimant characterem?

ARTIC. I.

Vtrum sacramentum imprimat aliquem characterem in anima?

344
4. d. 4. q.
1. ar. 4. q.
1. c.
p. p. 7. 23.
or. 3.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod sacramentum non imprimat aliquem characterem in anima. Character enim significare videtur quoddam signum distinctiuum. Sed distinctio membrorum Christi ab alijs, fit per æternam prædeterminationem, quæ non ponit aliquid in prædestinato, sed solum in Deo prædestinante: vt in prima parte * habitum est. Dicitur enim 2. Timoth. 2. Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: nouit Dominus qui sunt eius. Ergo sacramenta non imprimunt characterem in anima.

¶ 2. Præterea, Character signum est distinctiuum. Si-

Signum autem (vt Aug. dicit in 2. de doct. * Christ.) *cir. prima*
 est quod præter speciem, quam ingerit sensibus, facit *to. 3^a*
 aliquid aliud in cognitionem venire. Nihil autem est
 in anima, quod aliquam speciem sensibus ingerat.
 Ergo videtur, quod in anima non imprimatur ali-
 quis character per sacramenta.

¶ Præterea, Sicut per sacramenta nouæ legis
 distinguitur fidelis ab infideli: ita etiam per sacra-
 menta veteris legis. Sed sacramenta veteris legis nõ
 imprimebant aliquem characterem in anima: vnde
 & dicuntur iustitiæ carnis, secundum Apost. ad Heb.
 9. Ergo videtur quod neque sacramenta nouæ legis
 imprimunt characterem.

SED contra est, quod Apost. dicit 2. ad Corinth. 1.
 Qui vnxit nos, Deus est: & qui signauit nos, & dedi-
 pignus Spiritus in cordibus nostris. Sed nihil aliud
 importat character, quam quamdam signationem.
 Ergo videtur, quod Deus per sacramenta nobis suum
 characterem imprimat.

RESPONDEO dicendum, quod sicut ex prædictis
 patet *, sacramenta nouæ legis, ad duo ordinantur, *q. 62. a. 5*
 videlicet ad remedium contra peccata, & ad perfici-
 endum animam in his quæ pertinent ad cultum
 Dei, secundum ritum christianæ vitæ. Quicumque au-
 tem ad aliquid certum deputatur, consuevit ad il-
 lud consignari: sicut milites, qui ascribebantur ad mi-
 litiam antiquitus, solebant quibusdam characteribus
 corporalibus insigniri: eo quod deputabantur ad
 aliquid corporale. Et ideo cum homines per sacra-
 menta deputentur ad aliquid spirituale pertinens ad
 cultum Dei, consequens est, quod per ea fideles ali-
 quo spirituali characterem insigniantur. Vnde Augusti-
 nus † dicit in 2. contra Parmenianum. Si militiæ cha-
 racterem in corpore suo, non militans pauidus ex-
 horruerit, & ad clementiam Imperatoris confuge-
 rit, ac prece fusa, & impetrata iam venia militare
 cœperit: numquid homine liberato, atque correcto,
 character ille repetitur, ac non potius agnitus ap-
cōtra ep̄i.
Parm. li.
2. c. 13. p̄a
r̄ñ a ma.
to. 7.

D 4 pro-

probatur? an forte minus hærent sacramenta Christiana, quàm corporalis hæc nota?

Ad primum ergo dicendum, quòd fideles Christi ad primum quidem futuræ gloriæ deputantur signaculo prædestinationis diuinæ. Sed ad actus conuenientes præfenti Ecclesiæ deputantur quodam spiritali signaculo eis insignito, qui character nuncupatur.

Ad secundum dicendum, quòd character animæ impressus, habet rationem signi, in quantum per sensibile sacramentum imprimitur: per hoc enim scitur aliquid esse baptismali caractere insignitus, quod est ablutus aqua sensibili. Nihilominus tamen character, vel signaculum dici potest per quamdam similitudinem, omne quod configurat alicui, vel distinguit ab alio, etiam si non sit sensibile: sicut Christus dicitur figura, vel character paternæ substantiæ, secundum Apost. Heb. 1.

¶ 62. a. 6 Ad tertium dicendum, quòd sicut supra dictum est, sacramenta veteris legis non habebant in se spirituales virtutes, ad aliquam spirituales effectum operantem. Et ideo in illis sacramentis non requirebatur aliquis spiritalis character: sed sufficiebat ibi corporalis circumcisio, quam Apostolus signaculum nominat Rom. 4.

ARTIC. II.

Vtrum character sit spiritalis potestas?

¶ 345
4. di. 4 q.
1. ar. 1.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quòd character non sit spiritalis potestas. Character enim idem videtur esse quod figura: unde Hebr. 1. ubi dicitur, Figura substantiæ eius, in Græco habetur loco figuræ, character. Sed figura est in quarta specie qualitatis, & ita differt à potestate, quæ est in secunda specie qualitatis. Character ergo non est spiritalis potestas.

¶ 3. par.
ante me.

¶ 2 Præterea, Dion. * dicit 2. c. Eccl. hier. quòd diuina beatitudo accedentem ad beatitudinem in sui participationem recipit, & proprio suo lumine, quæ
quo-

quodam signo, ipsi tradit suam participationem. Et sic videtur quod character sit quoddam lumen. Sed lumen ad tertiam speciem qualitatis videtur pertinere. Non ergo character est potestas, quæ videtur ad secundam speciem qualitatis pertinere.

¶ 3. Præterea, A quibusdam character sic definitur: Character est signum sanctum communionis fidei, & sanctæ ordinationis, datum à hierarcha. Signum autem est in genere relationis, non autem in genere potestatis. Nō ergo character est spiritualis potestas.

¶ 4. Præterea, Potestas habet rationem causæ & principij: ut patet 5. Metaph. * Sed signum, quod ponitur in definitione characteris, magis pertinet ad rationem effectus. Character ergo non est spiritualis potestas.

*li. 5. metaph.
sex. 17.
tom. 3.*

SED contra est, quod Philosophus dicit in 2. ethicor. * Tria sunt in anima, potentia, habitus, & passio. Sed character non est passio, quia passio cito transit: character autem indelebilis est, ut infra dicitur *. Similiter etiam non est habitus: quia nullus habitus est qui se possit ad bene & male habere: character autem ad utrumque se habet: videntur enim eo quidam bene, alij verò male. Quod in habitibus non contingit: nam habitu virtutis, nullus vitatur male; & habitu malitiæ, nullus bene. Ergo relinquitur quod character sit potentia.

*li. 2. eth.
cap. 5. in
prin. to 5
ar. 5. hu-
ius 9.*

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est *, sacramenta novæ legis, characterem imprimunt, in quantum per ea deputantur homines ad cultum Dei, secundum ritum Christianæ religionis. Unde Dionys. * in 2. cap. eccles. hierar. cum dixisset, quod Deus in quodam signo tradit sui participationem accedenti ad baptismum, subiungit, Perficiens eum diuinum, & communicatorem diuinorum. Diuinus autem cultus consistit vel in recipiendo aliqua diuina, vel in tradendo alijs. Ad utrumque autem horum requiritur quædam potentia. nam ad tradendum aliquid alijs, requiritur potentia acti-

art. præc.

*c. 2. eccl.
hier. p. 2.
parū an-
te med.*

ua; ad recipiendum autem requiritur potentia passiva. Et ideo character importat quamdam potentiam spiritualem, ordinatam ad ea quæ sunt diuini cultus. Sciendum tamen, quod hæc spiritualis potentia est instrumentalis: sicut etiam supra dictum est * de virtute, quæ est in sacramentis. Habere enim sacramenti characterem, competit ministris Dei. Minister autem habet se per modum instrumenti, vt Philosophus dicit * in 1. Polit. Et ideo sicut virtus, quæ est in sacramentis, non est in genere per se, sed per reductionem, eo quod est quiddam fluens & incompletum: ita etiam character non proprie est in genere vel specie, sed reducitur ad secundam speciem qualitatis.

Ad primum ergo dicendum, quod figura est quædam terminatio quantitatis. Vnde proprie loquendo, non est nisi in rebus corporeis: in spiritualibus autem dicitur metaphoricè. Non autem ponitur aliquid in genere vel specie, nisi per id quod de eo proprie prædicatur. Et ideo character non potest esse in quarta specie qualitatis, licet hoc quidam posuerint.

Ad secundum dicendum, quod in tertia specie qualitatis non sunt nisi sensibiles passionες, vel sensibiles qualitates. Character autem non est lumen, sensibile: & ideo non est in tertia specie qualitatis, vt quidam dixerunt.

Ad tertium dicendum, quod relatio quæ importatur in nomine Signi, oportet quod super aliquid fundetur. Relatio autem huius signi, quod est character, non potest fundari immediatè super essentiam animæ: quia sic conueniret omni animæ naturaliter. Et ideo oportet aliquid poni in anima, super quod fundetur talis relatio: & hoc est essentia characteris. Vnde non oportebit quod sit in genere relationis, sicut quidam posuerunt.

Ad quartum dicendum, quod character habet rationem signi per comparisonem ad sacramentum.

sen-

*q. preced.
ar. 4.*

*lib. 1. c. 2.
aliquantu
m a princ.
tum. 5.*

sensibile, a quo imprimitur: sed secundum se consideratus, habet rationem principij, per modum iam dictum*.

ARTIC. III.

Utrum character sacramentalis sit character Christi?

*In corp.
ar. 1. ar.
prac.*

346

4. d. 4. q.

1. a. 2. q.

ar. 3. q. 3.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod character sacramentalis non sit character Christi. Dicitur enim Ephes. 4. Nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis. Sed consignatio importatur in nomine characteris. Ergo character sacramentalis, magis debet attribui Spiritui sancto quam Christo.

¶ 2. Præterea, Character habet rationem signi. Est autem signum gratiæ, quæ per sacramentum confertur: gratia autem infunditur animæ à tota Trinitate. Vnde dicitur in Psal. 83. Gratiam & gloriam dabit Dominus. Ergo videtur, quod character sacramentalis non debeat specialiter attribui Christo.

¶ 3. Præterea, Ad hoc aliquis characterem accipit, ut eo à cæteris distinguatur. Sed distinctio sanctorum ab alijs, fit per charitatem, quæ sola distinguit inter filios regni, & filios perditionis, ut Aug. *lib. 15. c. 18 in præcip. 20. 3.* & ipsi perditionis filij characterem bestię habere dicuntur: ut patet Apocal. 13. Caritas autem non attribuitur Christo, sed magis Spiritui sancto: secundum illud Rom. 5. Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Vel etiam Patri, secundum illud 2. ad Cor. vlt. Gratia domini nostri Iesu Christi, & caritas Dei. Ergo videtur, quod character sacramentalis, non sit attribuendus Christo.

SED contra est, quod quidam sic definiunt characterem: Character est distinctio à characterẽ æternò impressa animæ rationali, secundum imaginẽ consignans trinitatem creatam, Trinitati creati & re-creanti, & distinguens à non configuratis secundum statum fidei. Sed character æternus est ipse Christus:

stus : secundum illud Hebr. 1. Qui cum sit splendor gloriae, & figura vel character substantiæ eius. Ergo videtur, quod character sit propriè attribuendus Christo.

ar. 1 hu-
ius 9.

RESPONDEO dicendum, quod sicut ex supradictis patet *, character propriè est signaculum quoddam, quo aliquid insignitur, vt ordinatum in aliquem finem : sicut caractere insignitur denarius ad vsum commutationum, & milites caractere insigniuntur, quasi ad militiam deputati. Homo autem fidelis ad duo deputatur. Primo quidem & principaliter ad fruitionem gloriae. Et ad hoc insignitur signaculo gratiæ, secundum illud Ezech. 9. Signa Thau super frontes virorum gementium & dolentium. Et Apoc 7 Nolite nocere terræ & mari, neque arboribus, quoadusque signemus seruos Dei nostri in frontibus eorum. Secundo autem deputatur quisque fidelis ad recipiendum, vel tradendum alijs ea quæ pertinent ad cultum Dei : & ad hoc propriè deputatur character sacramentalis. Totus autem ritus Christianæ religionis deriuatur à sacerdotio Christi. Et ideo manifestum est, quod character sacramentalis specialiter est character Christi, cuius sacerdotio configurantur fideles secundum sacramentales characteres : qui nihil aliud sunt, quam quædam participationes sacerdotij Christi, ab ipso Christo deriuatæ.

al confi-
guratione

Ad primum ergo dicendum, quod Apostolus ibi loquitur de † consignatione, secundum quam aliquis deputatur ad futuram gloriam, quæ fit per gratiam : quæ Spiritui sancto attribuitur, in quantum ex amore procedit, quod Deus nobis aliquid gratis largiatur a quod ad rationem gratiæ pertinet. Spiritus autem sanctus amor est : vnde & 1. ad Cor. 12. dicitur, Diuisiones gratiarum sunt, idem autem Spiritus.

Ad secundum dicendum, quod character sacramentalis est res respectu sacramenti exterioris, & est sacramentum respectu vltimi effectus. Et ideo dupliciter

citer potest aliquid characteri attribui. Vno modo secundum rationem sacramenti: & hoc modo est signum inuisibilis gratiæ, quæ in sacramento confertur. Alio modo secundum propriam rationem characteris: & hoc modo est signum configurarium alicui principali, apud quem residet auctoritas eius ad quod aliquis deputatur: sicut milites qui deputantur ad pugnam, insigniuntur signo ducis: quo quodammodo ei configurantur. Et hoc modo illi qui deputantur ad cultum christianum, cuius auctor est Christus, characterem accipiunt, quo Christo configurantur. Vnde proprie est character Christi.

Ad tertium dicendum, quod characterem distinguitur aliquis ab alio, per comparationem ad aliquem finem, in quem ordinatur qui characterem accipit: sicut dictum est * de characterem militari, quo in ordine ad pugnam, distinguitur miles Regis a milite hostis. Et similiter character fidelium est, quo distinguuntur fideles Christi a seruis diaboli, vel in ordine ad vitam æternam, vel in ordine ad cultum præsentis ecclesiæ. Quorum primum fit per charitatem & gratiam, ut obiectio procedit: secundum autem fit per characterem sacramentalem. Vnde & character bestię intelligi potest per oppositum, vel obstinata malitia, qua aliqui deputantur ad pœnam æternam, vel professio illiciti cultus.

ar. 1. huius
ius q.

ARTIC. IV.

Utrum character sit in potentijs animæ sicut in subiecto?

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod character non sit in potentijs animæ sicut in subiecto. Character enim dicitur esse dispositio ad gratiã. Sed gratia est in essentia animæ, sicut in subiecto, ut in 2. par. dictum est *. Ergo videtur, quod character sit in essentia animæ, non autem in potentijs.

¶ 2. Præterea, Potentia animæ non videtur esse subiectum alicuius, nisi habitus vel dispositionis. Sed character (ut dictum est *) non est habitus vel dispo-

347
4 d 4 q.
1. a. 1. co.
¶ ar. 3.
q. 3.
par 2. q.
110. a. 4.
ar. 1. huius
ius q.

dispositio, sed magis potentia, cuius subiectum non est nisi essentia animæ. Ergo videtur, quod character non sit sicut in subiecto in potentia animæ, sed magis in essentia ipsius.

¶ 3 Præterea, Potentiæ animæ rationalis distinguuntur per cognitivas & appetitivas. Sed non potest dici, quod character sit tantum in potentia cognitiva, neque etiam tantum in potentia appetitiva (quia non ordinatur, neque ad cognoscendum tantum, neque ad appetendum): similiter etiam non potest dici quod sit in utraque, quia idem accidens non potest esse in diuersis subiectis. Ergo videtur, quod character non sit in potentia animæ sicut in subiecto, sed magis in essentia.

av. prac. SED contra est, quod (sicut in præmissa definitione * characteris continetur) character imprimatur animæ rationali secundum imaginem. Sed imago Trinitatis in anima, attenditur secundum potentias. Ergo character in potentijs animæ existit.

in arg.
sed cont.
av. prac. RESPONDEO dicendum, quod (sicut dictum est *) character est quoddam signaculum, quo anima insignitur ad suscipiendum, vel alijs tradendum ea quæ sunt diuini cultus. Diuinus autem cultus in quibusdam actibus consistit. Ad actus autem proprie ordinantur potentia animæ, sicut essentia ordinatur ad esse. Et ideo character non est sicut in subiecto in essentia animæ, sed in eius potentia.

Ad primum ergo dicendum, quod subiectum aliqui accidenti attribuitur secundum rationem eius ad quod propinque disponit: non autem secundum rationem eius, ad quod disponit remote, vel indirecte. Character autem directe quidem & propinque disponit animam ad ea, quæ sunt diuini cultus exequenda: & quia hæc idonee non fiunt sine auxilio gratiæ (quia ut dicitur Ioan. 4. Eos qui adorant Deum, in spiritu & veritate adorare oportet) ex consequenti diuina largitas recipientibus characterem, largitur gratiam, per quam digne impleant ea, ad quæ

quæ deputantur. Et ideo characteri magis est attribuendum subiectum, secundum rationem actuum ad diuinum cultum pertinentium, quam secundum rationem gratiæ.

Ad secundum dicendum, quod essentia animæ est subiectum potentiæ naturalis, quæ ex principijs essentia procedit. Talis autem potentia non est character, sed est quædam spiritualis potentia, ab extrinseco adueniens. Vnde sicut essentia animæ, per quam est naturalis vita hominis, perficitur per gratiam, qua anima spiritualiter viuit: ita potentia naturalis animæ perficitur per spiritualem potentiam, quæ est character. Habitus enim & dispositio pertinent ad potentiam animæ: eo quod ordinantur ad actus, quorum potentiæ sunt principia. Et eadem ratione omne quod ad actum ordinatur, est potentiæ tribuendum.

Ad tertium dicendum, quod (sicut dictum est *) character ordinatur ad ea quæ sunt diuini cultus. Qui quidem est quædam fidei protestatio per exteriora signa. Et ideo oportet, quod character sit in cognitua potentia animæ, in qua est fides.

In corp. art.

ARTIC. V.

Vtrum character insit animæ indelebiliter?

348

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod character non insit animæ indelebiliter. Quanto enim aliquid accidens est perfectius, tanto firmius inhaeret. Sed gratia est perfectior, quam character: quia character ordinatur ad gratiam sicut ad vltiorem finem. Gratia autem amittitur per peccatum. Ergo multo magis character.

4. d. 4. q.
1. ar. 3. q.
4. 6. Ro.
7. col. 2.

¶ 2. Præterea, Per characterem aliquis deputatur diuino cultui, sicut dictum est *. Sed aliqui a cultu diuino transeunt ad contrarium cultum, per apostasiam à fide. Ergo videtur, quod tales amittant characterem sacramentalem.

ar. 1. 6.
2. huius
quæst.

¶ 3. Præterea, Cessante fine, cessare debet & id quod est ad finem, alioquin frustra remaneret: sicut post

post resurrectionem non erit matrimonium, quia cessabit generatio, ad quam ordinatur matrimonium. Cultus autem exterior, ad quem character ordinatur, non remanebit in patria, in qua nihil agitur in figura, sed totum in nuda veritate. Ergo character sacramentalis non manet in perpetuum in anima, & ita non inest indelebiter.

li. 2. c. 13. à medio, tom. 7. SED contra est, quod August. dicit * in 2. contra Parmenianum: Non minus hærent sacramenta Christiana, quam corporalis nota militiæ. Sed character militaris non repetitur, sed agnitus approbatur in eo qui veniam meretur ab imperatore, post culpam. Ergo nec character sacramentalis deleri potest.

art. 3. huius q. RESPONDEO dicendum, (quod sicut dictum est †) character sacramentalis est quædam participatio sacerdotij Christi in fidelibus eius: ut scilicet sicut Christus habet plenam spiritualis sacerdotij potestatem, ita fideles eius ei configurentur in hoc, quod participant aliquam spiritualem potestatem respectu sacramentorum, & eorum quæ pertinent ad diuinum cultum. Et propter hoc etiam Christo non competit habere characterem: sed potestas sacerdotij eius comparatur ad characterem, sicut id quod est plenum, & perfectum, ad aliquam sui participationem. Sacerdotium autem Christi est æternum: secundum illud Psal. 109. Tu es Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech. Et inde est, quod omnis sanctificatio, quæ fit per sacerdotium eius, est perpetua, re consecrata manente. Quod patet etiam in rebus inanimatis: nam Ecclesia vel altaris manet consecratio semper, nisi destruat. Cum igitur anima sit subiectum characteris secundum intellectiuam partem, in qua est fides, (ut dictum est *) manifestum est, quod sicut intellectus perpetuus est & incorruptibilis, ita character indelebiter manet in anima.

art. præc. ad 3. argum. Ad primum ergo dicendum, quod aliter est in ani-

anima gratia, & aliter character. Nam gratia est in anima sicut quædam forma habens esse completum in ea: character autem est in anima, sicut quædam virtus instrumentalis: ut supra dictum est †. Forma autem completa est in subiecto, secundum conditionem subiecti: & quia anima est mutabilis secundum liberum arbitrium, quamdiu est in statu viæ, consequens est, quod gratia insit animæ mutabiliter. Sed virtus instrumentalis magis attenditur secundum conditionem principalis agentis: & ideo character indelebiter inest animæ, non propter sui perfectionem, sed propter perfectionem sacerdotij Christi, à quo deriuatur character, sicut quædam instrumentalis virtus.

Ad secundum dicendum, quod sicut August. dicit ibidem *, Nec ipsos apostatas videmus carere baptis-
mate: quibus utique per pœnitentiam redeuntibus non restituitur, & ideo amitti non posse iudicatur. Et huius ratio est: quia character est virtus instrumentalis, ut dictum est †. Ratio autem instrumenti consistit in hoc quod ab alio moueatur: non autem in hoc quod ipsum se moueat, quod pertinet ad voluntatem. Et ideo quantumcumque voluntas mouatur in contrarium, character non remouetur, propter immobilitatem principalis mouentis.

Ad tertium dicendum, quod quamuis post hanc vitam non remaneat exterior cultus, remanet tamen finis illius cultus. Et ideo post hanc vitam remanet character, & in bonis ad eorum gloriam, & in malis ad eorum ignominiam. Sicut etiam militaris character remanet in militibus post adeptam victoriam; & in his qui vicerunt, ad gloriam; & in his qui sunt victi, ad pœnam.

ARTIC. VI.

Vtrum per omnia sacramenta nouæ legis imprimatur character?

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod per omnia sacramenta nouæ legis imprimatur Tertia Par. Vol. ij. E cha-

art. 2.

li. i. cont.
Dona. pa
rū a pri.
tom. 7.
In solut.
prac.

349

Inf. 9. 72
a. 5. et 4.
d. 4. q. 1.
ar 4. q. 2.
q. 3. ar. 2.
q. 3. ar. d.
7. q. 2. a.
1. q. 1. ar.
9. ar. 2.
q. 3. ar. d.
23. q. 1. a.
2. q. 3.

character. Per omnia enim sacramenta nouæ legis fit aliquis particeps sacerdotij Christi. Sed character sacramentalis nihil est aliud, quàm participatio sacerdotij Christi: vt dictum est*. Ergo videtur, quòd per omnia sacramenta nouæ legis imprimatur character.

*Ar. 3. &
5. huius q.*

¶ 2 Præterea, Character se habet ad animam in qua est, sicut consecratio ad res consecratas. Sed per quodlibet sacramentum nouæ legis homo recipit gratiam sanctificantem: vt supra dictum est †. Ergo videtur, quòd per quodlibet sacramentum nouæ legis, imprimatur character.

*q. præc.
ar. 1.*

¶ 3 Præterea, Character est res & sacramentum. In quolibet autem sacramento nouæ legis est aliquid quod est res tantum, & aliquid quod est sacramentum tantum, & aliquid quod est res & sacramentum. Ergo per quodlibet sacramentum nouæ legis imprimatur character.

art. præc.

SED contra est, quod sacramenta in quibus imprimatur character, non reiterantur: eo quòd character est indelebilis, vt dictum est †. Quædam autem sacramenta iterantur, sicut patet de pœnitentia & matrimonio. Ergo non omnia sacramenta imprimunt characterem.

*q. 62. ar.
1. & 5.*

RESPONDEO dicendum, quòd (sicut supra dictum est*) sacramenta nouæ legis ad duo ordinantur, scilicet in remedium peccati, & ad cultum diuinum. Est autem omnibus sacramentis commune, quòd per ea exhibeatur aliquod remedium contra peccatum, per hoc quòd gratiam conferunt. Non autem omnia sacramenta ordinantur directe ad diuinum cultum: sicut patet de pœnitentia, per quam homo liberatur à peccato: non autem per hoc sacramentum, exhibetur homini aliquid de nouo, pertinens ad diuinum cultum, sed restituitur in statum pristinum. Pertinet autem aliquod sacramentum ad diuinum cultum tripliciter: vno modo per modum ipsius actionis: alio modo per modum agentis: tertio modo

modo per modum recipientis. Per modum quidem ipsius actionis pertinet ad diuinum cultum Eucharistia: in qua principaliter diuinus cultus consistit, in quantum est Ecclesie sacrificium. Et per hoc idem sacramentum non imprimitur homini character: quia per hoc sacramentum non ordinatur homo ad aliquid aliud vterius agendum, vel recipiendum in sacramentis: cum potius sit finis & consummatio omnium sacramentorum, vt Dionysius dicit * 3. cap. Ecclesiast. hierarch. Continet tamen in seipso Christum, in quo non est character: sed tota sacerdotij plenitudo.

*e. 3. eccl.
hier. circ.
princ. il-
lius.*

Sed ad agentes in sacramentis, pertinet sacramentum ordinis: quia per hoc sacramentum deputantur homines ad sacramenta alijs tradenda. Sed ad recipientes pertinet sacramentum baptismi: quia per ipsum homo accipit potestatem recipiendi alia Ecclesie sacramenta. Vnde Baptismus dicitur esse ianua omnium sacramentorum. Ad idem etiam ordinatur quodammodo confirmatio: vt infra suo loco dicitur f. Et ideo per hæc tria sacramenta character imprimitur, scilicet per Baptismum, Confirmationem, & Ordinem.

q. 72. a. 7

Ad primum ergo dicendum, quod per omnia sacramenta fit homo particeps sacerdotij Christi, vtpote percipiens aliquem effectum eius. Non tamen per omnia sacramenta aliquis deputatur ad agendum aliquid vel recipiendum, quod pertineat ad cultum sacerdotij Christi. Quod quidem exigitur ad hoc quod sacramentum characterem imprimat.

Ad secundum dicendum, quod per omnia sacramenta sanctificatur homo, secundum quod sanctitas importat munditiam à peccato, quæ fit per gratiam. Sed specialiter per quædam sacramenta, quæ characterem imprimunt, homo sanctificatur quadam consecratione, vtpote deputatus ad diuinum cultum. Sicut etiam res inanimatæ sanctificari dicuntur, in quantum diuino cultui deputantur.

E 2 Ad

Ad tertium dicendum, quòd licet character sit res & sacramentum, non tamen oportet omne id quod est res & sacramentum, esse characterem. Quid autem sit res & sacramentum, in alijs sacramentis infra dicitur*.

In mate-
ria cuius
que i spe-
ciali.

QVÆST. LXIV.

De causa Sacramentorum, in decem articulos
diuisa.

DEinde considerandum est de causis sacramentorum, siue per auctoritatem, siue per ministerium.

¶ Et circa hoc quaruntur decem.

¶ Primo, vtrum solus Deus interior operetur in sacramentis?

¶ Secundo, vtrum institutio sacramentorum sit solum à Deo?

¶ Tertio, de potestate, quam Christus habuit in sacramentis.

¶ Quarto, vtrum illam potestatem potuerit alijs communicare?

¶ Quinto, vtrum potestas ministerij in sacramentis, conueniat malis?

¶ Sexto, vtrum mali peccent dispensando sacramenta?

¶ Septimo, vtrum angeli possint esse ministri sacramentorum?

¶ Octauo, vtrum intentio ministri requiratur in sacramentis?

¶ Nono, vtrum requiratur ibi recta fides: ita scilicet, quòd infidelis non possit tradere sacramenta?

¶ Decimo, vtrum requiratur ibi recta intentio?

ARTIC. I.

Vtrum solus Deus operetur interior ad effectum sacramenti?

350
Inf. a. 5.
¶ 4. d. 5.
9. 2. 2. 2.
¶ 2.

AD primum sic proceditur. Videtur, quòd non solus Deus, sed etiam minister interior operetur ad effectum sacramenti. Interior enim sacramenti effe-